

1561

**Peritissimi et eruditissimi synceraeque veritatis vindicis,
Theophrasti Paracelsi, Liber de duplici anatomia, cura & vigiliis
doctoris Adami à Bodenstein collecti & publicati, cuius epistola
praefixa ... demonstrat causam aeditionis, summamque, totius
tractationis.**

Paracelsus

PERITIS=
SIMI ET ERVDI=
TISSIMI SYNCERÆ-
QVE VERITATIS VINDI-
cis, Theophrasti Paracelsi,
*liber de duplici ana-
tomia,*

Cura & uigilijs doctoris Adami à Bodenstein,
collecti & publicati, cuius epistola præfixa ad
reuerendissimum principem & dominum, domi-
num Gulielmum Beckli à Becklißau,
demonstrat causam editionis,
summamq; totius tra-
ctationis.

ΑΡΙΧΣ ΗΥ ΕΠΙΧΣ

REVERENDISSIMO

PRINCIPIS AC DOMINO,

Domino V Vilhelm Beckli ab Becklißouu, pri-
marij Archiepiscopatus Magdeburgensis Ca-
nonicorū præposito dignissimo, principi clemen-
tissimo, Adam à Bodenstein philosophiæ &
medicinæ Doctor, Salutem per IESVM

CHRISTVM præ-
catur.

Onstat uetustissimam esse
consuetudinem & ubique
gentium à bonis uiris non
sine magnis causis cōpro-
batā, amplissime princeps. ut libros
ædituri in lucem, dedicarent & ascri-
berēt hominibus, qui uirtute, autho-
ritate & potentia longè cæteros præ-
starent. Primi enim homines rudes
& simplices, sparsim cūm habitarēt,
quoties uel res diuinas, uel natura-
les, uel mores honestos docerent,
suam doctrinam confirmabant ma-
gnorum uiroꝝ authoritate, quos
etiam

etiam Heroes & Deos uocabāt. Talium ergo calculo, scripta aut institutiones comprobata, cūctis uidebantur uera & utilia: Hac ratione complures coniungebantur arctissimo necessitatis uinculo. Deinde autem, ubi hominum uitia uehementer excreuerunt, & inuidia contentionibusq; cœperūt flagrare, prauifamos libellos, in magistratum, certasq; personas suppressis authorum nominibus scripserunt, factum est, ut non modò omnes cogerentur sua nomina scriptis addere, sed etiā certis doctisq; uiris eos tanquā foetus siue animi proprios fructus iudicādos offerre et dedicare, ut ita extinguerent hæc genera scribēdi mala. Tertia accessit causa, etiam non leuis: Quū nihil sit ita sanctū & perfectum, quod non maleuolorum dētibus rodatur, quesierunt sibi huiusmodi dedicationibus patronos, qui cū suis, ab inuidorum omniūq; sycophantarū calum-

lūnīs & moribus uenenosis, ipsos
 tuerentur: Quod Pythagoras philo-
 sophiam ex Aegypto in Italiam tra-
 ducens ubi negligeret, coactus est
 Seruio Tullio regnāte, sibi cœnobi-
 um instituere, & clam docere, unde
 à potētibus, eius schola & doctrina
 sublata est: Magnū enim et præclarū
 est, magnis & laudatis uiris placuis-
 se. Postremo, excellentissimorum e-
 tiam uiroꝝ mores totamq̃ uitam
 conati sunt eiusmodi dedicationi-
 bus, tanquam optimis testibus con-
 firmare, & uitam, studia, totamq̃ fa-
 miliā posteris imitanda proponere,
 quo cōstaret, quibus in officijs, quā-
 toq̃ animi uigore uixerint, & qua ra-
 tione potissimū excoluerint animū,
 hominis præstantissimā partē: Non
 enim omnibus omnia cōueniunt, at
 similia similibus recte cōiunguntur:
 Ego etiā magnifice præsul, cum om-
 nes dedicandi causas ponderarē, &
 mecum diligenter deliberarem, cu-
 iusnam

iussu patrocini hoc opusculū do-
 ctissimi uiri Theophrasti in publicū
 prodiret, primus haud immerito oc-
 curristi, qui autoritate propter ge-
 neris eximiā nobilitatem, & singula-
 res tuas uirtutes plurimū apud om-
 nes polles: Quis enim non admirat̃,
 illam præclaram tuam iuris sciētiam
 & simul certam experiētiam longo
 usu comprobatā? qui totum ius ita
 in actiones honestissimas produxi-
 sti, ut uideat̃ illud in te uiuere: Quis
 etiam non amplectitur & prædicat
 tuā in familiaribus colloquijs & ne-
 gotijs suauissimam comitatem et hu-
 manitatem: In publicis summā pru-
 dentiam, fortitudinem in rebus diffi-
 cilimis administrādis, in cōsilijs dan-
 dis afflictis & oppressis iuuandis mi-
 ram promptitudinem: quæ uniuersa
 cum alijs præclarissimis donis, inui-
 ctissimus IMPERATOR CARO-
 LV S Q V I N T V S considerans, præ-
 ceteris uiris nobilissimis, te in rebus

adminiſtrandis ſibi auxilio eſſe uoluit, tribuitq; officiũ & uicem tene res Marſchalcki imperij, quo plurimos annos maxima cum laude functus es: Sed hæc, quia nõ ſolum omnibus Germanis, uerũ toto orbino tiſſima ſunt, ne mea oratione ieiuata, tuarum uirtutum laudes potius extenuem & imminuã, quã ampliſſimam & extollam, nihil de ipsis dicam præter hoc unicum uidelicet, quod cernã eas uehementer exornatas egregia naturaliũ rerum cognitione, qua uelut lumine clariffimo nõ ſolum præluces uiris generoſiſſimis, ſed etiam doctiſſimis, qui ſeſe philoſophos profitentur: Hæc aliaq; nõ nulla inquã animo dum uoluerem meo, & medicæ artis ſcientiſſimi, Theophraſti librum de anatomia ſtatuerem omnibus communicare, nullus inter omnes mihi uifus eſt patronus futurus commodior ipſo, qui & rem intelligeret, & eam facile nõ

le nominis existimatione tueretur:
 Quod consiliū & propositū meum,
 ut ad finem perducerem, non po-
 test dici, quantum uir eruditione
 nō uulgari, prudentia & sapientia
 admirabili, dominus HENRICHVS
 FALKNER, clarissimæ urbis BASI-
 LIENSIS Cancellarius dignissimus,
 doctorum uirorum Mecænas opti-
 mus, me incitarit, & currenti (ut pro-
 uerbio fertur) calcar addiderit, quo-
 ties tui mentionem facere solet, cu-
 ius authoritas non immeritò mul-
 tum apud me nostrosq; ciues ualet:
 Nam & ipse optime meretur de no-
 stra Rep. & maiores ipsius summas
 dignitates nacti plurima beneficia
 in ipsam contulerunt: Hic inquā uir
 grauis & facundus, ualde tuas solet
 predicare uirtutes, & specimen earū
 præsens ostendit: Quoniā tradidisti
 ipsi aquam Chymica arte extractā,
 quæ homines crudelissimo morbo
 Apoplexia correptos & prostratos,

cito reficit ac plerumq; erigit, ut alia
quoties in nostris ciuibus magno cō
modo & multorū admiratione ex
pertī sumus: Quia in isto multisq; a
lijs morbis exquisitis, cernimus eui
dentissimē, crassam nimisq; cōposi
tam illam medicinā parum aut omni
no nihil prodesse: At syncerā & sub
tilem, à fecibus suis purgatam, cele
riter penetrare viresq; salutares de
monstrare. Hæc enim est anima &
uita rerum, quæ pauca existit quanti
tate, actione autem ampla & ingēs,
ut indies magis ac magis experiētia
iudicandi ratione certissima disco:
Nam aliquot annos (ut ingenuē fate
ar) hanc præstantissimā physice par
tem, insaniens cum insanis odio per
sequutus sum, quod allegoricē & oc
cultē scripta non intellerem, nec
ipsas rerum iucundissimas formas ui
derem: Nunc autem aliquo illustra
tus lumine, quotidie magis magisq;
huius rei, speculatione coniuncta a
ctioni

ctioni, incendor, uideoq; (modo ue-
 ra fiat separatio rerum arte Spagyro-
 rum) res inueniri suauissimas & uti-
 lissimas, in quibus contemplari licet
 mira omnipotentis Dei opera, quæ
 pleriq; dum non uident nec intelli-
 gunt, turpissimè ridēt & contēnunt,
 ignorātia etenim horrida bellua sem-
 per ueræ sciētiæ repugnat, & prauus
 animus pauca cognoscens, omnia
 persuadet sibi, se scire, & quæ igno-
 rat arbitratur ea aut nō esse uera, aut
 nullius momenti: Natura enim, mali
 blandiuntur sibi, suisq; uitijis fucum
 quærūt, & cristas erectas difficilime
 dimittunt, qui profecto non conce-
 dent, nos ex melle sincero aquas &
 olea distillatione unquā posse sepa-
 rare, quod tamen re uera efficere no-
 uimus: Quid dicerēt, si oculis cerne-
 rent sales cuiusuis generis ascēdere
 alembicum, ut sapor & odor perma-
 neat in aquis: Hac arte salis armonia
 ci aquā extraximus, quæ retinet acro-

rem, totumq; saporem sui salis, & est
 summè penetratiua, adeò ut aurum
 ducat siue dissoluat in uerissimum
 liquorem, fermè cærulei coloris: Co
 rallos paucis diebus, re, rusticis &
 pauperrimis notissima uilissimaq;
 non toxica, naturaliter dissoluimus,
 & in limpidissimum liquorem uer
 timus, qui nemini nocet, & omnes
 corporis partes celerrimè penetrat,
 easq; naturali uigore reficit: Hoc
 profecto modo coralli debent su
 mi, non silices aut imminuti, aut in
 puluerem digestioninõ subiectum
 redacti, qui ut sumuntur, ita eijciun
 tur absq; ulla concoctione, & ipso
 rum natura integra, postquam cor
 pus penetrarunt, permanet: Et si
 concedamus aliquid ipsos corallos
 siue calculos, corpori humano pro
 desse, qui unà cum excrementis eij
 ciuntur, Quanto magis ipsa sub
 stantia, anima, totàque uirtus reso
 luta, & ita præparata, ut facilimè in
 tegris

tegris qualitatibus omnia membra
 queat transire, & re ipsa pro sua na-
 tura corpus recreare, & conserua-
 re, nocentia arcere & abigere: Que
 licet magna & ualidissima sint, tamen
 longè mirabiliora utilioraq; repe-
 riuntur quotidie. Inuenimus artem,
 qua, hominem uiginti integros an-
 nos laborantem morbo caduco, li-
 beramus: Medicina hæc adeò est
 mitis, naturalis, corporiq; cõueniẽs,
 ut eam sanus bibo absque ullo in-
 commodo. Quid obsecro, mirabi-
 lius & efficacius in morbis curan-
 dis, quàm olea uitriolata, colchota-
 ris, antimonij, sulphuris, uini, & a-
 liorum complurium: quorum effe-
 ctus uarij & præclarissimi describun-
 tur, cum alibi, tum in Theophrastili
 bellis de uita longa, quos anno pro-
 ximo Serenissimis & Amplissimis
 Dominis meis VENETIS, obtuli,
 typisque mandavi. De his oleis
 mediusfidius multa passim scri-
 buntur

buntur falsa et uana, ut experientia didici: Quo fit ut etiã homines profecto nō pauci, prudētes & eruditi, inq̃ arte hac non mediocrit̃ uersati, nūc sint persuasi, hęc aut nūquã posse fieri, aut humano ingenio non inueniri: Vnde præter suã opinionē aliqua si uideant, ualde mirantur, quorum è numero est uir genere nobilissimus, rerū experientia peritissimus, Dominus VINCENTIVS MAGIVS BRIXENSIS, ciuis Basiliēsis, & amicus noster charissimus, qui sæpe me inueniens Chymica tractantem, in magnā adducitur admirationem, quod uenerādę senectutis iam septuagenarius animaduertat miros effectus rerum arte præparandarum, & intelligat maximas & efficacissimas uires in corporū penetralibus latitare, quas Deus omnis boni causa, hominib. per certos artifices utēdas tradit: Hęc liquor ille tuus, cuius antea fecimus mentionem, manifeste

festè in paralysim, morbū difficillimū
 probat: Ex quibus non duntaxat cla-
 re constat, te omnes artes & discipli-
 nas amare, doctos fouere & promo-
 uere, Verū etiā in hac subtiliori phi-
 losophia plurimum delectari, alijsq;
 prodesse: Quod hercle piū studiū &
 humanum, egregiè me incitauit, ut
 hos de anatomia libellos, contrahen-
 di gratia tecū uir generosissime, ma-
 iorem arctioremq; amicitia, tibi de-
 dicarem: In quibus, Anatomiam du-
 plicē autor proponit, alterā rudem
 et facilem, quā localem appellat, alte-
 ram subtilem & aliquanto difficilio-
 rem, quam *Efflatam* uocat: quarum
 illa hactenus sola à doctis & indo-
 ctis celebrata & in usu habita est:
 Hanc uerò longè præstantiorem aut
 prorsus intactam reliquerunt, aut
 ueritate coacta ialia tractando ita ob-
 scure notarunt, ut nemo eam in rerū
 natura existere deprehenderit: Illius
 quidem periti non carent sua laude,
 quod

quod discant & doceant partiū corporis situm, ordinem, & cognationē in cadaueribus disseccandis, quibus cognitīs, facilius iudicare possunt, quodnam membrum doleat, & quę partes cognatę afficiantur, attamen talis est, (quemadmodum testatur etiam Andreas Vesalius) ut lanij atque carnifices longē sint magis in ea exercitati, quā plerique medici, & uulgus facile, modo aliquoties inspicat resolutionem siue dissectionem partium, discere eam possit. Altera uerō non quærit suam doctrinā ex mortuis, in quibus pleraque principalia sitū uerū, & formā amittūt, sed uiuens, uiuis docet, quę requirit ingenium, diligentiam & simul multarum rerum peritiā, causarum cognitioni coniunctam: Est enim omnium rerum naturalium, quatenus sympathia conueniunt & cohærent, ad suam communem naturam defendendam scientia: Quoniam nul-

la

la existit res in tota hac uniuersitate,
 quæ non cum alijs complurimis uin-
 culo naturali sit cōnexa, & alijs mul-
 tis repugnet: siquidem omnia Her-
 culeo uinculo cohærent: Omniaq̃
 uicissim Vatiniāno odio disiungun-
 tur, quo euenit, ut similia simili-
 bus curentur, & contrariorum con-
 traria sint remedia, quod res con-
 cordes & eodem iugo complicatæ,
 uires suas communicant, suis sup-
 petias ferāt, & uno studio eodemq̃
 modo contraria arceant ac expellāt:
 Est enim cognatarum rerum, maxi-
 mis etiam interuallis distantium, u-
 na eademq̃ naturalis forma, qua
 conueniunt, non aliter atque di-
 uersę formæ in eodem communi ge-
 nere, quod infinitis exemplis pro-
 bare possumus, sed unum nobis suf-
 ficiet, declarandi gratia. Vt cerebri
 locus, situs, quantitas, externaq̃
 forma cum membranis & neruis,
 per localem anatomiam haud magno
 labo-

labore inuestigare licet: Ceterū quę
 extra minorem mundum siue homi-
 nem in amplissimo mundo, unā ean-
 demq; anatomiā naturalem subeāt,
 nemo cognoscet, nisi omniū mundi
 partiū, naturale uinculum, ipsi actio-
 ni coniungat. Nam cerebrum habet
 stellas, astra, certasq; cœli regiones,
 et partes sibi cognata, quę rectē si ha-
 bent, & ipsum cerebrū simul cōmu-
 ni natura bene afficitur, Sin minus,
 & cerebrū patitur, quod animaduer-
 tere quiuis potest, in certis cerebri
 morbis, qui diuersis temporibus sæ-
 uiunt: Deinde inter elementa unum
 esse cōiunctum cerebro, non solum
 cūctis cōstat, sed etiam partes aëris,
 aque, & terre miris modis ipsi cōdu-
 cere: Propterea aliquando homines
 misere afflictī malis cerebri, in alijs
 ac alijs locis cito curantur, & aquis
 in pristinū restituuntur statum. Cer-
 nimus etiam flumina, fontes & ther-
 mas aliquot, cerebro prodesse, Ali-
 quot

quot uicissim nocere, propter unā
& eandem aut dissimilem naturam:
Aliqui eleuantur omni languore u-
nici cognati auxilio, quod multis ui-
detur fieri miraculose. Quis non mi-
ratur mummiā certasq; hominis
partes suis similibus adplicatas, a-
deo præsentia esse remedia: Inter bru-
ta diuersa cū sint genera, multæ spe-
cies cōmunionē cerebro utilia sunt,
eiusq; naturam in prima origine for-
titæ. Complures quoq; brutorum
partes certissimo fœdere ipsi cere-
bro obligantur: Nemo sanæ mentis
etiā dubitat, quin arbores, frutices,
herbæ, eorumq; partes quampluri-
me reperiantur, quæ cerebro auxilia-
res manus præstent: Veteres nō ci-
tra certam causam planetas corona-
rias habuere: Postremo, metalla lapi-
des q; esse infinita numero, amica ce-
rebro, obsecro aliquantum uersatus
in chymia quis non uidet: cum mul-
ta cerebri figuram & formā in exter-

nis referant, quæ omnia non solū re-
 ctè parata & sumpta intrinsicè, cere-
 brum male infectum reficiunt ac in
 priorem naturam reponunt, imo e-
 tiam sola appensione aut uapore cu-
 rant. Hoc modo indoctissimi empi-
 rici, aliquando unius rei cognatio-
 ne mira præstant, sibiçq; nomen &
 thesauros cōparant, Qui iterum tur-
 pissimè aberrāt, quod rei uerā anato-
 miā ignorēt, & cerebri quæ sunt, cor-
 di admoveāt, stomacho, aut pulmo-
 ni aut cuius corporis parti. Quē ad-
 modum enim cerebrum nec in ma-
 nibus aut pedibus quærit Localis a-
 natomicus, ita nec Effatus capitalia
 cuius corporis parti administrat: Et
 uno ore quanuis fumantur medica-
 mina etiam diuersissimi generis, ta-
 men unumquodq; ad sibi similem
 tendit partem: similia similibus con-
 gratulantur: Ita & liquor tuus proba-
 tissimus, naturaliter cerebri uentri-
 culis conuenit, qui eius præsentia
 propter

propter communem essentiam & amicitiam efficacem, dum periclitantur, miris recreantur modis, qualis resectio non fit alijs rebus æque calidis, siccis, frigidis, humidis, tenuibus aut etiam crassis, uerum concorde natura solummodo: Quia auxilio multorum aduersa pars longè facilius uincitur. Ergo ut ipse paracelsus inquit, Nemo debet iactitare se anatomicum esse, ubi cadauer aliquod, in quo nullus uitæ spiritus existit, disseccare nouit: Sed is potius, qui callet uiuam rerum conuenientiam cum toto corpore & eius partibus: Sunt enim aliqua, quæ omnes præcipuas partes corroborant, in hac & tuam amplitudinem uersatū, non tantum ex liquore antedictō colligo, sed ex alijs quamplurimis, qua ingenium excoluit & experientia multa probauit: prudentes ac periti stupenda animaduerto posse ostendere, quod uarias hominum cu

ras audiuerint & experti sint: Sic milites præclara in castris ad finem deducunt, quæ nec medici nec Chyrurgi efficere possunt: Rustici in agris, à brutis animalibus plura huius anatomiae discunt obseruatione, qui optime nouerunt, nō quasuis terras proferre quasuis plantas: Hi causas cum ignorent, nec experientiam auxilio memoriæ in artem redigunt, pauca posteris relinquunt, licet semper uestigia adpareant. Tua autem clementia, si memoria repetat ea, quæ de tali anatomia uiderit, legerit, audiuerit, & in ea experta sit, procul dubio iudicabit hoc opusculum doctum, utile, & Theophrasto nostro in arte medica uniuersa & philosophia peritissimo & doctissimo dignum, qui nōnulla quidē obscure tradit, quod nouas artes, nouis uocabulis doceat, quam obscuritatem ego certe aperto planoque sermone conatus sum explicare & illustrare, sed a-

thoris

E P I S T O L A

thoris mentem ubiq; retinere uolui,
 & exemplari usus sum ualde intrica
 to. Itaq; si ueritatis studiosi (quos iu
 uare cupimus ac in rectam uiam de
 ducere) aliqua repererint, non ita
 perspicua & manifesta, ut ipsi uelint,
 ne mihi uitio uertant rogo. Maleuo
 lis uerò, qui nil nisi sua probant, con
 sulo, ut omni philautia deposita,
 hanc anatomiam diligenter conside
 rent ac discant, quo hominibus me
 lius possint prodesse: Hoc consiliū
 bonum & ipsis utilissimum si asper
 nati fuerint, tua singularis mirādaq;
 authoritas, & magna potestas uerita
 ti coniuncta, istos coercebit. Faxit
 Deus Optimus Maximus, ut tua cle
 mentia & amplitudo diu nobis om
 nibus salua atq; incolumis uiuat. Va
 le. Ex ædibus nostris & amicorum,
 Sole pertranseunte. 15. gradum aqua
 riij, anno M. D. LXI. Basileæ.

THEOPHRASTI PARACELSI LIBER DE ANATOMIA.

CAPVT I.

Priusquam pustularū, seu morbi Gallici causa atque origo enumeretur, Anatomia diligentem adhibuisse operam necessarium est: Cum ea, quæ in methodum & cōtemplationem, et in illam ipsam actionem curandi cadere possunt, nobisq̃ scitu sint necessaria, uisui adparere, oculisq̃ percipi debeant, præcipuè dico ea, quæ in primis ad Chirurgiam attinent: Nam hinc planè sequens prodit, quæ ad illarum respicit originem ratio: Extra enim primam materiā nihil nobis incumbit aliud, quàm quod sola dissectio indicat. Quanquam Anatomia à uera sua origine eò relegata, ut sit hætenus creditum, abundè, quæ ad hanc spectant, ex homine mortuo, imo cadauere animaleq̃ irrationali potius cognosci posse, attamen hanc opinionem ego ridens, inanem nullisq̃ ueris rationibus suffultam iudico: Tametsi & nunc non
A desint,

desint, qui hoc ipsum adhuc magni ducant, & conētur non uulgaria inde colligere, ex qua causa Medicina in theoricam deducta, certē non sine magnis hucusque erroribus ex parte corroborata est: Cū ipsæ rationes doceant, longē nempe alia, atque corpus mortuum esse disiungenda. Nam hoc pacto, quandoquidem Anatomia instruat quemlibet medicum, duplicem eam esse operæpretium est, Localem alteram, alterā Essentialem. Itaque, cū Localis una esse debet, qua ratione in cadauere deprehendi possit, non uideo, nisi præcedente Anatomia exterioris cognitione, quam demum extincti corporis Anatomia sequi oportet. Quod si quantulacunque saltem in uobis esset ueræ artis medicæ ratio, ipsi profecto fateremini, nullam in eo neq. naturam, neque essentiam inueniri unquam posse, quæ corporis uiui ideam repræsentet. Quemadmodum & uestrum nonnulli non parum admirantur id quoque, quòd corpus mortuum, rationis loco proponi debeat, unde aliquid sumatur, quod uiuo profectum facere possit, expēdentes Essentiam, proprietatem ac uirtutem omnem, quæ Anatomia præcipua sunt, desiderari in corpore demor-

et, ac penitus simul esse defuncta. Nunc ergo nos ceteros, quibus talis perpensio in mentem non uenit, admonitos uelim, si tãtisper uobis uiri corporis curæ est, eius in mortuo salutem, uel nullo modo quærat. Altera uerò quæ Essentialis est, hætenus quidem uidetur intacta permanisse: Attamen præcipuum ac professionis medicæ summam intra se cõprehendit. Vtrum ueluti communis iam consuetudo mala à complurimis imbibita est, & studiosè agitur, ut quæ meliora sunt omittantur ac iaceant, deteriora uerò magna industria (modo ab cauillatoribus adprobentur) obseruentur, ita quoque in hac torpor ignauiaque præualuit. Optimum enim quodque à uobis negligitur, at reliquum magis arridet ac fortius procedit, plusque & ocyus apud uos sentitur, quàm ictericia fellina: hincq; omnium uestrũ tam profundus ac impeditus cùm theoricæ, tum practicæ error, quasi per cuniculos quosdam in uniuersam irrepsit professionem.

CAPVT II.

Pincipio, propter uestram imperitiã animi, quæ uestri caliginẽ oportet clarius me loqui.

A 2 de Ana-

de Anatomia, & sæpius de una re quàm consueverim differere. Accipite ergo Anatomiam Localem in hunc modum, ut ex hac nonnihil quod sequenti rationi conueniat, intelligatis: Quod quidem malè habituros ipsos probè noui, qui huic tantum student & abundè sufficere arbitrantur, scire uidelicet quomodo pulmo et hepar pendeāt, aut qua ratione etiam reliqua sita sint. Ah caput ridiculū, si in eiusmodi rebus medica ratio uersaretur, fieri nō posset, quin aliquid uobis hinc emolumētī cōtingeret: Sed cū corpus uiuum, uiuam quoque uice uersa obseruari Anatomiam desideret, uiua certè corpora atque huic equidem æquilibrio conueniētia accipienda declarat. Quod si Anatomiam hinc inde contemplerini probè, locum mihi detis necesse est, quo par pari comparem. Habitus enim ac cuiusque membri substantia ei tantum signo cōuenit, in quo minimū delitescit. Quocirca decet uos Anatomiam quærere adhuc aliam, præter eam, quam cadauer præ se fert. Neque hoc mihi uisio uertatur iuxta uestram uobis innatam maleuolentiam, quasi diaphragma nesciam, aut uestris ad stipulari nugis cogar: Euidens namq̃
est ratio,

est ratio, quod multo plura ostendat uita Anatomia ad aliam uitam, quam si in defuncto inquiras id, quod ad uitam attinet. Quapropter eum in finem potius Anatomia obseruanda, ut quo pacto morbi in hac se spargant, quibus aut regiones suis peculiaribus morbis, & quibusque non conueniant, cognoscatis cuius rationem si habueritis, gloriari haud immerito potestis, aliquo modo uos philosophiae dedisse nomina, probe nimirum & exactè indagando id, quod in primis Medici refert, nec non & pomorum quoque contemplari generationem, quæ in peculiaribus suis nascuntur locis, similiter & cupressi, atque ea in alijs locis: Nam quid hoc? An non ex Anatomia proficiscitur? Proinde obseruandum, quo pacto se ita confluentia iungat, ut eius exactam cognoscatis & rationem & originem. Vos igitur uobis proponite, uiuam Anatomiam, non istam, quæ laruis communis est, luctu: ex qua nihil penitus potestis elicere aliud, præterquam quod natura extrinsecus comprehendit. Quamobrem hoc opus, hic labor est, ut maiorem isthic porro, quam hactenus operam adhibeatis: Vbi enim primum in hoc erratum

fuerit, actum erit planè, nisi fortè præsens uobis ac propitiùs suppetias tulerit Mercurius. Ad hunc utiq; modum Anatomia Microcosmì dinoscēda est, unà cum suis locis & regionibus in dictis morbis: Non quod morbos locis accommodem, uerùm quo & uobis officium faciam, et res clarius ad præsentem admodum rationem pertineant, scirem ut Anatomia quo pacto in flore suo, ac suis exaltationibus pergat, non omitatur.

CAPUT III.

Praterea uerò & in specie anatomia dignosci debet, ueluti de auro iudicium fit, quod anatomiam suam exhibet, hoc est, membra sua, in tot regiones: Nihilò tamen secius uniuersum in uno est corpore, tamen si multis miliaribus à se inuicem distet, ac longè lateq; dispersum sit. Quemadmodū igitur aurum sic sparsum iacet, mēbra tamen eius candore diuisa sunt, ita quoque anatomia cognoscēda uenit. Veluti unum corpus est totus mundus, ita & morborū omnes homines unū corp⁹ sunt. Sed sicuti diuisio extēditur, nempe quod in una quidē uena sæpenu-mero aurū latet, ultra tamen hanc minimè, eodē pacto & morbi sese habent. Veluti quoties ho-

mo, toties item eiusdem uenæ minera: Hinc fieri nequaquam posse satis clarè patet, ut uno eodemq; morbo uniuersi mortales laborent, pariratione, atque impossibile est, omnia terrarum genera auri esse feracia. Eius rei hoc sit exemplū: Quotquot enim sunt loca et regiones, in quibus se metalla produunt, idq; uariè, quemadmodum omnes procreationes suum habent exitum, similiter & in homine sese habet: Sicut ergo nec Bolus, nec Liphanthæus auro potest esse conspersus, ita nec idem ille habitus in homine existēs, cardiacæ obnoxius esse potest. Neque hoc mihi malignè interpretandum, quod uos in anatomia adeo diu detineo: cūm eò me cogat uestra ignorantia, quorundamq; ueterum scriptorum imense nugæ. Quod si peculiariter de sola hac nobis esset (quemadmodum institueram) sermo, errores uestros clariùs in medium producerem, ac planè ulcus uobis, ubi maxime dolet, aperirem. Cæterum, hinc non alius tantopere colligendus est fructus, quàm ut aliquando tandem relicta hac mortua anatomia consideretis, ac rem æqua (quod aiunt) lance perpendatis, quàm falsè, quàmq; inepiè hactenus quidam

A 4 scriptura-

scriptitarint, qui de anatomia sermonem texere sunt conati, qua quidem & uos partim, partim & illi sic professionem conspurcastis medicam, ut tantum non in uniuersum extincta sit, tametsi nihil uobis restat amplius ferme, quam mendicitas & ars illa Histrionica, qua iactemini & gloriemini de multis patientibus, fortuna & opulentia, cum potius infortunium ijs, qui sese nobis credunt, imponatis, paupertatemque tum uirium tum quoque loculis ipsorum additis. Verum huiusmodi prestigijs uti istos iuuat, quibus perpetuus ac indefessus est ad fucum faciendum animus, quibusque Barbari nummum, quod aiunt, contemplandum subinde ac non difficulter porrigimus, non considerantes: Quicquid cum laruis negotium habet, non aliud quam lar nam esse. Quocirca non tam medicina, quam nefandus quidam fucus ac impostura hæc est merito nuncupanda.

CAPUT IIII.

Quapropter non immerito eiusmodi differentias anatomice adscribendas censeo, sed & eandem medicæ professionis basim existimo: Quando quidem tam uaria terrarum genera sunt,

Sunt, quod nihil aliud ostendit, nisi tam uarias esse hominum, quàm terrarum diuisiones: E diuerso quoq; quemadmodum quæuis tellus peculiari quadam fertilitate pollet, & alia aliud producit, sic etiam ex hominibus quiuus proprium suum ac peculiarem morbum fert, idq; in hanc sententiam accipere debetis, quod eadem ratione corpus humanum in tam uarias dispositum est naturas ac essentias: unde tam est impossibile ex aliquo corpore, in quo eiusmodi natura fuerit, profluum procreari, quàm lutum producere aurum posse. Et ceu unicuiq; terræ peculiare sunt destinati fructus, ita & tam uaria sunt in Microcosmo quoq; corpora, tamq; uarij subinde produciuntur morbi: Cæterum quicquid corpori simile est, similes item morbos exhibet, non aliter atqui simile quidem solum, similia poma. Atq; utiq; hæc anatomia est, cui uos & fidem & studium adhibere conueniēs est, non solum considerantes, quod hic pirus nascatur & alibi malus, ac rursum, alio loco aut quercus aut fagus: Imo potius quo pacto confluentia huiusmodi simul & unâ propagari permittat: Quoniam summum & præcipuum in Medico esse duco, ut con-

fluentiam anatomiae probè intelligat, quo pacto
 loca & morbi inter se conueniant, non quia id
 citra exteriorē anatomiam fieri debeat, uerū
 potius, ut per eandem in confluentiam deduca-
 tur, cuius certe rationem ac intellectum ubi ha-
 bueritis, haud difficulter in uestram sententiā
 me commouebitis: Nam ut uidetis, quòd quatu-
 or sunt essentiae, quae unicuique semini suum dant
 profectum, sic eadem ipsae uniuersam anatomi-
 am conflent necesse est, id qua ratione fiat consi-
 derate quaeso. Enimuerò quemadmodum extrin-
 secus sese fructus exhibent, eodem quoque ordi-
 ne ac norma unumquemque morbum peculiariter
 censeatis necesse est, nec ullam posthac mentio-
 nem faciatis uel corruptionis, uel putrefactio-
 nis, aut eiusmodi somniorum, quibus haecenus
 ita estis obruti, ut quaeque pessima pro optimis,
 nulla habita ratione delegeritis. Porro, tametsi
 possit forte anatomiae diuisio contingere, ut al-
 tera in chirurgiam legetur, altera in ipsa per-
 maneat physica, rem tamen ipsam non usque adeo
 ad unguem ea diuisio attingere uidetur: anatomi-
 ae siquidem Geometria intellectum alia ratio-
 ne praebet: sed & Iliadi habitus id ipsum mani-
 festum facit, praesertim cum unum corpus existat.

Praterea essentialium anatomiam intelligere maximum & precipuum est, & hoc tantum influens sic gratia. Quid enim ex omnibus, quæ ad medicum attinent, huic confluentia intellectionum æquipollat? Cum præsertim citra anatomiam natura fermè protulerit nihil, hinc factum est, ut omnia genera ac species separauerit in semet ipsa. Quonam igitur pacto mortuum cadauer secantes, extendentes, ac tam misere laniantes, quicquid ex eo acquiretis, quod uiuenti corpori utile futurum sit? cum ea quæ dissecando captare intenditis, nusquam adsint amplius? Veruntamen ueluti decem sunt pomorum genera, decem item genera pirorum, idque uniuersum sub una sola anatomia: Similiter quoque & totidem ictericiæ genera sunt, ac item paralyses & omnium deinceps aliorum morborum. Atque eius generis morbos num & uos in uestra anatomia reperitis? an hac ratione (nisi fortasse, quod conijcio, uobis ita alios deludi, uolupè est) plures querere languentes conamini? quin potius id, quod dudum hinc aufugit peruestigatis? quam & hoc, & omnes alij morbi, sub una eademque

demq; cōsistunt anatomia. Hæc duntaxat aduersum quatuor humores dicta sint, qui nullum neque locum neq; rationem anatomia huius, pati queunt, neq; ulla uia quemadmodum foruntur ex his morborum origines contingere possunt: Cur ergo tantisper de uestris humoribus gloriamini? quid sic ampullas & sesquipedalia uerba subinde projicitis? Quandoquidē non aliter atq; poma in suis locustis prodeunt morbi, & perinde ut illic, ita etiam in morborum generatione aut sanguinem aut phlegma considerare fermè ridiculum est: Nam hoc loco sinapium summam rei, & quicquid tandem hic scire conuenit, abunde proponit, itaq; hoc si carueritis, quisnam à uobis tandem fatuum abiget, cū tam profundè radices egerit, ut euelli à quoquam ullo pacto nequeat? Quin & hoc certum est, eum, qui pomis suos dare & adimere nucleos potest, non minus morbis quoque (non tamen consultis prius quatuor humoribus) dominari posse: Horum idcirco ægritudinum ratio ex sola anatomia debet ferre iudiciū, non duntaxat ex humoribus. Contemplemini quæsumus uos uel Mespila poma, crescunt enim ea neq; ex cholera, neq; ex melan-

cholia,

cholia, uerum potius ex confluentia anatomica. Huc huc adhibete nares, et olfacite, quid nam sit specificum, quod hunc fructum in radice adoriatur, idque etiam his comparate ægritudinibus: Nam eodem pacto et morbi nascuntur non secus, quam ex tellure fructus. Quapropter corpus ipsum, omnium ægritudinum quasi fundus est, ex eo namque non aliter, quam ex terra fructus, procreantur. Cum igitur corporis fructus morbi sint, circumspicite ubi nam inuestigari debeat Sinapium, quod pro Eruca hætenus, sed falso, accepistis. Sed quemadmodum soletis utilissima quæque spernere, ita etiam hac in re pristinam obseruastis consuetudinem.

CAPUT VI.

C*osmographiam o uos fratres, uobis anatomiam esse admittite, nec non Tropicum cancri et capricorni, meridionalem lineam, similiter quo ordine quatuor matres in suapte sint anatomia sitæ: Has certe si exactè cognoueritis, Microcosmum in suo esse integrum habebitis: Contemplamini anatomiam terræ, quam dispositè in ipsa cum manus, tum pedes cæteraque constituta sint, quimetiam percogitate, quid in hac*
sine

sint digiti, quid principaliora membra, atq; his similia. Et tametsi non omnia confestim ad peragendum iter uel etiam tactum composita sint, nihil tamē minus eius elementi membra sunt. Sicut enim manus & pedes suis peculiaribus funguntur officijs, ita id ipsum & fructibus iungitur, quæq; eorum regiones sunt, consimilitudine & in terra regiones percipiuntur. Aqua porrò anatomia, quale corpus habet uide: quoniā sicuti eius mēbra sunt mineralia, ita etiam Tereniabin chaos membrum est, galaxa uerò spina ignis.

CAPUT VII.

P Rincipio observa studiosè quòd ex elemēto aqua procreetur gēma, hoc est, sui elemēti membrum, metalla quoq;, & id aliud est membrum, minera porrò, aliud membrum, demum et lapides & hoc ipsum aliud membrum & cætera. Sicut igitur ea membra in suis regionibus ab alijs differunt, ita etiam in homine seres habet: quapropter totum mundum sui elemēti corpus esse considera. Veruntamen ut se metallorum membrum spargit in suis nimirum regionibus dissectum, nonnunquam centum miliaria æs ab ære di-

ere distans, interdum aliquot stadia Saphyrus à Saphyro situs, similiter sulphur è sulphure, marmor à marmore longè lateq; dissitus, nihilominus unumquodq; hoc unum est membrum. Eodem modo & in corpore observanda sunt eiusmodi loca, utpote, Velut mineraliū, fructuum uel impressionū loca inter se cōfluunt, similiter et in corpore eius generis loca aliquib. ægritudinibus destinata sunt, ita ut oēs quidē homines tali ordine unū corp, sunt, inter quos tamē multe & variae regiones existunt: In alia namq; regione Hydrops cadit, quæ est impressio ignita: In alia autem Cardiacaprodit, hoc est, Manna chaos: In alijs erumpit Febris, & est impressio terræ: Similiter quoq; anatomia cuiusvis hominis potissimum per se in eiusmodi regionibus sic se habet, Quemadmodum regionū aliquot centuriæ sunt, in quibus mineralia latitant, sic in corpore aliquot centenæ partes existunt, in quibus ulcera corrosiva iacent: Et ueluti nec extra illas regiones prædictæ minera, ita neque ultra has partes corrosiva ulcera uspiam amplius reperiuntur: Nam ut hac in parte Bolus siue lutum corpus est, in quo nullum mineralium lo-

cum habet, simili quoque pacto & principaliora membra in seipsis tale quid minime patiuntur.

CAPUT VIII.

Cum autem medicina ad amussim iuxta anatomia rationem expertum esse conveniat aliquem, quid tandem eximij fructus cadauer nobis in uestris gymnasiis, quidue selectioris iudicij daturum sit? & tamen eam ob rem tam male in me affecti estis, quod viuat anatomia tantopere comendem, cum tamen à me dictis rationibus non immerito fiat, cum corrosiva in principalioribus membris non perinde atq; in exterioribus partibus exulceret: Hoc ipsum si (ut vos arbitramini) ex solo loco capere possem, haud iniuria gloriaremini, uagabundum me, ac errone nuncupantes, meamque experientiam sinistrè (ut cuncta cætera) interpretantes, cui tamen in hoc potissimum haecenus incubui, ne philosophia in universum destituerer, & mundana anatomia clarior aliquanto, magisque perspicua redderetur. Possunt quoque haud immerito huc vos in hunc nostrum ordinem uocare, & ut à fundo usque, altius quam sunt ulli putei cognitionem haberetis, possitisque

fitisq^{ue} unumquodq^{ue} lutum ab alio probè discer-
nere, quālibet itē tellurē ab alia, quæ uidelicet
mineraliū magis cōpos sit, quā alia, quæ ne sit
ea tellus, in qua Cedrus locū habeat, & alio in
loco pinus, aut ubinam ex elemento aque Ada-
mas pducatur, uel ubi se Iaspis exaltet, hāc Cos-
mographiā si non secundū literā solum, uerūm
iuxta lineas naturæ apprimè cognoueritis, qui
dicere queā, non esse uos Medicos? quo tamē no-
mine uos hactenus indignos censui. In hanc au-
tem massam me uix unquā pellicietis, ut aliam
credam esse in physico corpore anatomiam loco
eius, quæ mūdāna est, aut non posse cōparari im-
pressiones ægitudinibus. Et pari ratione sicut
hactenus non permisistis in expostulatā membro-
rum chaos fixationē, ita nec hūc mihi fomitem
unquam extinguētis. Quod si uerò nullam apud
uos spē habuero reliquā, qua pedibus in me an-
sit ituri sententiam, in causa est, qui uos intus
& in cute obsidet nequā, facitq^{ue} ut perinde ani-
mo sitis affecti, ac mendicus aliquis, cui ualetu-
do prosperior odiosa est.

CAPVT IX.

Quemadmodū localem prius anatomiā po-
sui, ut in hanc sententiā intelligas, quod

B ad ægri

ad ægritudinum loca attineat, quæ nam in uno morbo consonent membra, ueluti quæ in pruritu patiatur, quæ ue in Alopecia, quæ in Hydropsi, quæ in Asclyte, & quæ uermes ac Ascari des foueant, item quæ loca uitæ, quæ sint mortis, quibus in locis Mumia delitescat, in quibus caducus lateat, ubinam paralysis gubernet, ubi lethargicus morbus ac reliqui denique oës: Quod quidē uniuersum, idcirco indicatū uolui, ut per hanc instructionē, localem anatomiam intelligatis. Veluti aurum in sua minera delitescere scitis, ita è regione calybis quoque ac ferri inter se differentiā probè dignoscatis, et quonam corpore Rubinum floreat, aut quo se Berillus abscondat, quòue pacto Karabe & Coralli exoriatur, quemadmodū sua ubiq; corpora non indifferenter habeant: Et in hanc sententiā conclusum uolo, quot quāq; uariæ sunt ægritudines, totidem quoq; esse corpora & loca, sicuti externæ quoq; anatomie unicuiq; pcreato suū corpus, idq; proprium ac peculiare conferūt: Vt enim Duelech argentū nō producit, ita nec Hydropisim hepar: Quocirca mortuum cadauer haud iniuria reijci sperniq; potest, ceu ad hanc rationē capeßedam minime idoneū, cū cognitio isthac nō ex physico

fico corpore perficiſcatur, uerùm potius ab externo, eius quod intrinſecum eſt, corporis agnitionem capias neceſſarium eſt.

C A P V T X.

Ceterũ & de eſſata equidẽ anatomia non nihil dicendũ eſt, ſed cur fiat, hæc eſt, quamouemur ratio, quod multa ſubinde in ſubiecto inquirere conamini. An hucusq; non tantulum habuiſtis iudicij, quòd nullum unquam in uita ſubiectum fuiſſe ſciueritis? quid nam in eo queritis, cùm ſciatis maius aliquod eſſe à quo ſubiectũ pari oporteat? reſpicite quæſo terram, ea pino uelit nolit ſuum exitum admittere cogitur; quid igitur tandem prohibere poſſit? An quicquam ponderis & iudicij ueſtra habet mendendi ratio? cùm ſubiectum perinde ac morbiũ contemplemini? puterisq; cognito ſubiecto rem (ſi dijs placet) optime geſſam. Iam opinor rationem cognoscitis: an non puduit uos tam craſſa Minerva præditos, quòd ſubiectum pro materia & cauſa morbi accepisti? Nunquã ne uobis ſuboluit, An præ affectibus ludendi aleis, aut chartis, aut præ uini copia ſuboleſcere non poterat quòd unũquodq; ſubiectum accidenti ſit obnoxium? id ſi uobis admittatur, quid obſecro in

subiecto amplius manet, quādo adhuc accidens
 supest? Hæc ideo dico, quod quodlibet accidens
 effata anatomia existit, quāvis licet in subiecto
 uolumentini, ut uestris præceptoribus acceptum
 feratis, cū nec ipsi à uobismet melius quid re-
 perire possitis, illorū tantum uerbis addicti, hoc
 se ita habente, quod subiectum operiri accidens
 oportet, quo se uestre quadripartiones confe-
 rent? quorsum uestra cholera? quorsum uestri
 humores? quorsum qualitates? quorsum quo-
 que sex res naturales & totidem innaturales?
 Hæccine Medicæ professionis ratio esse debet?
 proinde mirari desino tantam ubiq; tam in ædi-
 bus, quā in plateis languentium phalangem,
 ac infinitam multitudinem.

CAPUT XI.

Qua ratione proclamare audetis, humores,
 complexionēs, qualitates, &c. quocūq; pa-
 tlo esse considerādas in medendis morbis, quan-
 do ad nullum morbiū propulsandū hæc specula-
 tio attineat satisfaciātq;? Nec mihi unquā per-
 suasum erit, sufficere signis hic aduersum me a-
 gi, aut mortalis fragilisq; cuiusdam non Chistia-
 ni hominis auctoritate, quibus tamen uos estis
 hætenus innixi. Respōdebitis enim ac tandem
 admit,

admittetis mihi, Theoricam uestram, & difficiles illas uestri fundamenti subtilitates, præter subiectū nihil esse aliud: ubi igitur permanebit essata anatomia, unde morbus exoritur? Negotium profecto uobis non parū incumbit cum omnibus uestris codicibus, quibus tantisper confiditis, ut cū microcosmū insimuletis, re ipsa sic se habere conuincimini, qui tamen hoc? nam codices uestros & authores, uobis uestris uxoribus et liberis, popinæ ac cellario utiliores esse, quàm uel me, uel mea scripta, libens concedo, uerū hinc uel uobis honoris quicquam, uel malè affectis corporibus nonnihil commodi proficisci, in uniuersum nego. Summatim aut ac conclusiuerem expediendo, semel dico, præter mera mendacia nihil esse aliud, nec ulli sincere medicinæ ueritati ullo modo finitima, quæcūq; maiori parte ex uobis hætenus tam opere arriserūt, huic nostræ rationi cōtraria. Eratis me obsecro patienter, qui non fucū facio: nam satis diu uestris concionibus & ego aures æquas sperando recantationes sequuturas uerasq; resipiscentias præbui, tamen si spe frustratus sim & uos, modo corpori ac culinæ prouisum sit, quo pacto & animæ consulatur non multum torqueminī. Præci-

puū autē, quod me de uobis experimētatoribus male habet, est, quod sic uno eodemq̃ ephippio (quod aiunt) ad omnes utamini equos. Quod si alicui Franco equiti usuxeniret, uocaretur plane insulsus, ac suæ artis parū expertus, uosq̃ Pileones (sic enim uocare uos libet, cū rubris tantisper pileis gloriemini) multo estis insulsiores magisq̃ inepti, ubi semel prospere res cesserit, ubiq̃ sic procedendum citra omnem rationem arbitramini, id uerò quàm ridiculum?

CAPUT XII.

V Erūm quò tandem essetam anatomia aggrediar, dico hoc summum ac præcipuū rei argumentum esse, quod corpus physicum nullo modo considerari oportet ad morbi originem, nec in subiecto quicquam agi, neq̃ in eo morbum inquiri, sed perinde est, ut de pomo, quod unde nā crescat: promite quæso si quid habetis. Num ex terra dicitis? erratis: primū est enim subiectum. An ex ligno? neq̃ hoc uerisimile, nam rei subiectum est: non aliter mediusfidius hac de re loqui mihi, quàm si caput per fenestrā protrudere aliquo, dicat quis ex domo eum uel fenestra nasci, an quia gallinæ pullus ex testa caput rostello erumpat, ex ovo procreari eum cōfestim dicetis?

tota certe

tota certe (quod dicitur) uia, totoq; cœlo erratis:
Quamquã rudiores & qui parum rē intelligūt,
astipulaturos uobis nō dubito, quoniã uos egre-
gij uenerabiles domini Doctores, omnia & cre-
dere, & agere, uobis probè licere putatis. Neq;
Aristoteles quidem in singulis mecū sentit, ne-
que hi mihi credūt aut unquam credituri sunt,
qui arbitrantur Deum, Deū illum æternū, qui
ante Galenum regnauit, tempore Galeni impe-
rauit, non amplius inspirare, docere, regnare &
gubernare, Christicolisq; totam cognitionē atq;
Ethnicis largire uelle, posse & nunc perpetuo
tribuere, ex quibus sunt qui me multoties de-
ceperunt, quiue adhuc conantur, quiq; sua tan-
tum rei student: Attamen ij fidē mihi habebūt,
qui I E S U C H R I S T I potentiam, mise-
ricordiam et liberalem gratiam, donaq; spiritus
sancti rectē synceriterque expendunt, noue-
runtq; autho. itatē nūspiã ab homine in arduis
negotijs petendam, sed à Triangulari in primis
lapide quē sui non receperunt reprobaueruntq;
& ij qui certa ratione metodoq; homini proxi-
misq; succurrendū experti sunt, à quibus utraq;
anatomia bellē dinoscitur, & ij qui non respe-
ctum personarū sed rei absq; simultate ponde-

rationem habent. Plus hercle eruditionis in uestris bibliothecis existimassẽm, quàm ut idiotas demũ uestre causæ testes adducere cogeremini, ut si quis ex specu aliquo prodeat, inde eum statim procreatum persuadere nitemini.

CAPVT XIII.

Icite obsecro, unde nam urina prouenit? unde stercus? utrum ab Hepate urinã producit? quo pacto sic esse probabis? an ex renibus? tum enim profecto me admones militis cuiuspiam, ex Mantua Neapolim proficiscentis, dicensq; se uenire à Capua. Caterum de stercore, utrum ipsum ex stomacho uenire dicis? quo ergo tandẽ pacto habet stomachus, aut quale nam est uas illud, in quo tantũ cõtinuẽ est stercoris? Vtrum ex intestinis? hæc esse eius hospiciũ nequeunt, ut ne dicã interim huiuscemodi generationem anatomie essetã cõuenire, non Cosmographiã, neq; miror (quandoquidẽ dicitis puerũ in matrice nasci, nec aliã habere causam, quàm ut per uulvã egrediatur) uos tã insulsa argumenta producere, quid tandẽ de plasmate isthoc uobis uidetur, utrũ ex subiecto proficiscatur, an ex essato? aut quonam pacto in matrice nascitur? an hactenus unquã animo uolutastis, quod quicquid
ingredi-

ingreditur, suū quoq; habere exitum oporteat?
 sic igitur poma nascūtur, sicq; nascuntur & mor-
 bi, dispicite itaq; qui sit parēs morborū, & ana-
 tomiam essatam esse inuenietis.

CAPVT XIII.

T autem sciatis unde nam urina & stercus
V proueniāt, ex patina nempe ac poculis: Vnde aut puer, ex ossibus: Vnde uerò poma, ex cen-
 tro seminis, hæc res omnes sunt inuisibiles, solum
 enim corpus subiectū est. Itaq; animo peruolui-
 te, quī nam pomum in arboris truncum ac ra-
 mos perueniat? quī ue arbor ex terra prodeat?
 & quo pacto in matricē puer? Quando sic præ-
 mansum uobis in os inferatur, nullis plane den-
 tibus opus habebitis: Nisi enim per os ingredia-
 tur, unde quæso aut urinā accipies, aut stercus?
 quid nam igitur tibi cū subiecto negotij est, cū
 iam nullam prorsus habeas essati notitiā? Id u-
 num à te scire percipio, unde nā est in uesica la-
 pis? an ex loco, cui inest puenire dices? tum cor-
 pus iam mortuū, quod in uita satis firmū effice-
 re: nō poterat, in tumulto planè pficiet. Vnde nā
 tartarus puenit? unde arena? Vtrum à renibus,
 aut regionibus eorū? qui nā hoc accidit? edoce-
 te obsecro. Aut si hoc nō uultis, uel à me edoceri

nō pudeat, quod nisi p os ingrediantur, aut inde mineralia separentur, nunquā fore, ut uel tartarus nascatur, uel lapis, uel arena. An non miramini cur eiusmodi uobis argumenta proponā, impellunt me huc tam immensa uestra mēdacia quod adeo obliuiscimini, quenā corpora mineralia in cibo deliteſcāt, multo q̄ minus animaduertitis, quo pacto separationes tartari in Microcosmo cōtingant. Nunquid igitur tales uos Doctores estis?

CAPVT XV.

AT qui ut tandē rē expediā ac ſummatim dicam, oēs ſane morbi à peregrino ueniunt in ſubiectū ex quo ſequitur, quot poma, quot nuceſ, quotq̄ fruſtus aliȳ, totidem etiā eſſe morbos, & non pudet uos interim ea in quatuor ſecare partes, ſcilicet: hoc Melancholia eſt: hoc cholera eſt &c. Conſiderate elementū ignis, ex quo tam nix quā puluis puenit, tam frigus q̄ calor. Similiter etiā quotquot eiufmodi accidētia ſunt ignitarū impreſſionū, totidē ſunt etiā egritudines in Microcosmo, et quotquot mineralia, totidē etiā morbi, quotquot tereniabin, totidē & morbi. Quid ergo uos ſaltē de humorib. putrefactionib., corruptionib. q̄ philoſophamini? Nūquid ſa-

quid satellites estis, qui ad hunc modum corꝝ ꝑi-
tis? Quādo morbos tā studiosē indagare curiosi-
tas est, edoce me iterū atqꝫ iterū rogo, unde nā
Sanguis nascatur? Nunqd ex cholera dicitis? tū
certe tellurē afficitis iniuria: Si enim oēs quatuor
ex terra nasci affirmatis posse, tū & uosmet-
ipsoꝝ, ac uestros languētes decipitis, ut taceā qꝫ
mihī fortē obijcere poteratis, quis Cacedonio su-
os tribuat colores: utrum Melancholia? an san-
guis? Quis Melissæ suas uirtutes? nū phlegma?
nequaquam. Quod si forte dicatis, quid hæc ad
humores? Non minus uos uel illud latere, qꝫ mor-
borū quorūcūqꝫ originem: Nam in utrisqꝫ idē
est intellectus. Sed quod nec extrinsecū quidē co-
gnosceitis, quisnam ille unūquodqꝫ disposuerit,
qualecūqꝫ tandē uobis, uestre ignorantie oper-
culū, phantasia suppediat, ex quatuor uidelicet
humoribꝫ. Hē uos, qꝫ estis scilicet ꝑꝑtè instructi?

CAPVT XVI.

Vnquam me intellexistis, cur Astronomus
N Astrū declararet, quum de natura planetarū
loquitur, & signorū ascendētū, deqꝫ cōiunctio-
nibus, cometis, & his similibus? An existimatis
de corpore eū loqui, hoc est, de eo, quod nomen-
claturā habet? Nequaquā hoc præsumit, ꝑꝑo-
nit

nit enim sibi suum Essatū, ueluti de Sole, cuius pulchritudo calorē non dat, neq; lunæ rubedo eandē tribuit naturam. p̄inde atq; flaua cæsaries, aut citrina, nullum corpori calorē aut emolumē tū adijcit, ita etiā hoc Essatū iuuat. Quod si corpus assumerēt, ubi nam p̄maneret earundē natura? Naturā itaq; assumūt & corpus missum faciunt, cū uos ergo in Microcosmo aliter agendum ducitis, quā eiusmodi p̄cessus indicat, in omni uestro conatu errore uos circumduci (id quod certe fit) necesse est. Contemmini hominē, qui uiuit, an ipsum caro foueat, aut ipse carnem, utrum uita & corpus unum sunt, an duo: Quodnam igitur illorū sustētat alterū? An non hoc uerum est? id quod amittimus, nec unquam amplius uisuri sumus, hoc ipsum est, quo de loquimur, alterū enim q̄ manus attrectant, quidnam habet, quod medico p̄ficiū sit? Veluti cū antrax nascitur, qd eum p̄ficit? num sanguis & caro? quonā ergo pacto in antracē ingrediūtur ædite obsecro: ubinam est suū tēpus? unde eius p̄fiscūtur signa? Quod si neglecto corpore diceretis, Antrax p̄uenit ex spiritibus uitæ, tum de mū rē uos acutē tetigisse cogerer credere, uerū huius rei uniuersa summa hæc est, q̄ ex morte id ægnosce

gnoscimus, in hanc sententiam, quia hoc, quod nobis effugit, utramq; & prosperam & aduersam præstat ualitudinē. Qua de causa non est quod miremini, cur in cælo cancer sit, quod ue præditus sit pedibus, nec qui in cælo est caper, uiridibusne sit cornibus insignis, an lasurijs: Quin potius uitā eorū expendite, quæ formas illas excelsit oēs, hinc enim & sanitas, perficitur & infirmitas. Quod si uerò quoquam modo bonos uos esse medicos nauaretis operam, id tamē quod uestra scripta, ac receptorū descriptiones minime declarant, tum hasce differētiās in simplicibus etiam obseruaretis, ita ut relinqueretur corpus, solamq; eximeretis uirtutē: Nam utrinq; tam in Microcosmo, q̄ in professione medica, utrūq; corpus nullius est usus, uerū potius uita in uita, atque hæc est anatomia, qua de in præsentia nobis sermo est.

CAP V T XVII.

Sed quid hoc sibi uult, quod Iuristas, Theologos, Artistas, Sophistas, et eius farinae homines in me irritare contēditis? qd mihi cum illis, aut illis mecum negotij est? Quod si mihi, ut medico essent similes, sat profecto à me responsi quod suffecturū eis esset, acciperent. Tametsi fatear om-

ar omnes professiones innatam quandam habere in se artē medicā industriā, non tamē alia ratione, q̄ nonnullis uetulis inhaeret: Alius namq; perlegit, alter uerò auscultat, & quo quisq; studio ducitur, eo & hanc fingi debere existimat. Verūm uos ipsi circūspicite, quo pacto clauam hanc ē manibus meis extorqueatis: Neq; enim me terrebitis obiurgatione hac turbida, Theophrastū quibusdam peregrinis uocibus uti: quoniam ex ijs plus honoris, q̄ ignominiae adepturū me non diffido: Non enim aliam ob causam, peregrinae uobis sunt, q̄ quod nunquā cōlū mutastis, domi perpetuo instar testudinis desidētes, si qd à quotidiano usu paulisper discrepet, aut p̄ter consueta singulis septimanis emporia cōtingat, extēplo neq; hircos nec capras inter se dignoscitis. Quin semel nūdinas acceditis Frācofordianas ac cathedrā apud Moscouitas inspicitis, qd ue toto penitus orbe remoti agāt maris incolae? tū enim uestrum puerbiū facile uobis excidet, quo subinde utimini. Ego nescio, non est in usu, ego nunquā audiui, nunquā ego legi, ego nunquā uidi, Haec enim omnia ubi primū peragrati et experti fueritis, quā a gētibus seducti haecenus ac perditī sitis, facile animaduertetis, Nec tamē
idcir-

idcirco magis, q̄ uetulus aliquis canis lori impa-
tiēs, ad meliorē frugē reducemini, tot animos in
erroribus adolescere, dispēdiū est: Nam ut me-
liorē à me instructionē, non dico postuletis, ue-
rum expectetis tantum, pudor prohibet, ac ridi-
culum planē foret, nec præter ignominiā, si ue-
strum tam pulchrē dispositum ordinem sic negli-
gatis, meum autem consilium perpetuo fuit, ne-
glectus & nominis & colorum, idq̄ quo minor
esset deceptio maiorq̄ intellectus. Tametsi pro-
bè scio, uos à uestris ægrotis liberalius ac longè
melius munerari, quàm à uobis ipsos: hinc faci-
lè conijcio rē uestrā ob id solum institutam. Pro-
inde cū tantisper uester animus respiciat eò, ad
æes minimum & crumenam, nō hinc penitus re-
trahere uos cōsiliū est: Quandoquidem fateor,
non parum uobis inde frugis acquiri, nempe ex
illo ædium, uestimentorum, annulorum tum pul-
pitis tam ambizioso apparatu, adeo omni codi-
cum genere refertis, ac lingua deniq̄ tam felici-
ter eloquente. Veruntamen hinc accidit, ut mi-
nus mirer, lenones, carnifices, profugos, ac om-
niū rerum deploratos apostatas, aduocatos, &
q̄cquid huius generis est, quod præ segnitia ui-
ctū nullatenus aliter quæritare potest, in uestriū
se

*Se conferat sodaliciū, quum uirorūq; ratio, tanz
neſtra, quàm illorum, ita pulchrè conueniat, ut
fermè ſit eadem. Eloquor hoc ingenuè, magis ex
republica fore, medicos eiufmodi è medio tolli,
quàm ſic impunè ferre, cum conſeruato uno atq;
altero ſexcentos ex diuerſo perdant. Qu' in pro-
ſperè eiufarinae fex commixta eſt, ut Arabes,
Græci, Galli, & Latini quoq; tam pulchrè cō-
ueniant? O quàm aures mi' i tinnient. ſimulac
hæc mea ſcripta pelleſturi ſunt. Poteratis ue
purpuram potius, quàm huiufmodi uiles conte-
xiſſe pannos, ac ita cētones oſtentare, ta-
metſi ne ſic quidem alicuius mo-
menti futuri.*

E I N I S.